

ВІДГУК

ного опонента кандидата педагогічних наук,

Омельчук В.В. на дисертаційне дослідження

Василівни «Педагогічна діяльність протестантських

громад у контексті освітньо-виховних процесів в Україні

(середина XIX - 30-ті рр. XX ст.)», представленого

на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук

за спеціальністю 13.00.01 - загальна педагогіка та історія педагогіки

Процеси, які відбуваються у Всеукраїнському освітянсько-педагогічному середовищі, як ніколи, актуалізують роль і місце історико-педагогічної науки.

В умовах реалізації основних положень «Концепції нової української школи» та Закону України «Про освіту» досвід шкільної справи і педагогічної думки епохи Реформації заслуговує на особливу увагу.

Реформація - це особлива епоха, якісно новий період в історії педагогічної науки, який потребує творчого осмислення та належного поцінування. Вона зрушила процеси, що змінили світ. Вона подарувала Європі цілу плеяду відомих учених, без яких неможливо уявити сучасну цивілізацію. Реформація - це повернення до істинних християнських цінностей, які повинні стати пріоритетними для сучасної української школи. Релігійна духовність, яка панувала у протестантських школах - це шлях до гуманізації національної освіти.

Кризові процеси, які мають місце в гуманітарній сфері, викликають потребу в гуманізації та консолідації українського суспільства, утвердженні пріоритету загальнолюдських цінностей, вихованні толерантності та терпимості, невтручанні у сімейне морально-релігійне виховання. Тому рецензоване дисертаційне дослідження Вознюк Оксани Василівни «Педагогічна діяльність протестантських громад у контексті освітньо-виховних процесів в Україні (середина XIX - 30-ті рр. XX ст.)» є і актуальним, і своєчасним.

Актуальність дисертаційної роботи зумовлена відсутністю об'єктивної, історико-педагогічної оцінки освітньо-виховних ініціатив протестантських громад. В результаті ґрунтовного теоретичного аналізу наукових джерел авторка переконує, що, незважаючи на значну кількість виконаних наукових досліджень, присвячених досвіду освіти, залишається недостатньо дослідженим саме педагогічна діяльність протестантських громад у контексті освітньо-виховних процесів в Україні.

Дисертантка вперше на основі архівних джерел, світської і духовної періодики презентує зібрані та систематизовані факти участі протестантських громад у морально-духовному вихованні, поширенні загальної освіти, професійних знань, педагогічному просвітництві. Теоретико-методологічними засадами роботи Вознюк О.В. виступають змістовно-інтегративні основи загальнолюдських і національних цінностей, важливі для суб'єктів педагогічної дії і наслідування сучасності.

Узагальнення громадсько-освітньої діяльності етноконфесії, релігійних братств, окремих осіб розширює і поглиблює палітру історії освіти регіонів України. Історіографія проблеми участі "протестантських громад у розвитку освіти і вихованні молоді в Україні свідчить про солідний обсяг виконаної роботи (р.1§2).

Зміст, структура дисертаційного дослідження засвідчують її науковий та дослідницький характер. Застосування методик і відповідної джерельної бази сприяли досягненню вірогідності і обґрунтованості дослідження.

Авторка доводить, що допомога, участь, меценатство не обов'язково є суперництвом світській педагогіці, або претензією на її заміну духовній. Звернення до духовних цінностей допомагають переборювати духовну кризу в освіті.

Науково-теоретичну спадщину класиків вітчизняного і зарубіжного суспільного руху Вознюк О.В. висвітлює через призму альтернативних наукових суджень і оцінок. Таким чином авторці дослідження вдалося уникнути однобічності у розкритті даної роботи (Р.2§1).

Корисним і повчальним для української школи є досвід організації навчально-виховного процесу в протестантських школах (Р.2§2). Зокрема,

відкритість протестантських шкіл для дітей різних віросповідань та національностей сприяло загальному позаінституційному поширенню знань.

По-особливому протестантські громади переймалися питаннями жіночої освіти, підготовкою дівчат до подружнього життя. Кризу, яку нині переживає інститут української сім'ї, досвід підготовки дівчат до виконання материнських та жіночих обов'язків заслуговує на особливу увагу (Р.2§2).

Дослідниця з належною рефлексією (р.3) усвідомлює, що дисертація покликана фактичним матеріалом підтримати чи заперечити авторів, які сьогодні досить емоційно закликають до використання релігії у вихованні підростаючих поколінь, до ствердження тези, що криза нашої освіти деякою мірою спричинена забуттям біблійних моральних заповідей.

Завелика кількість дослідників, які в різні часи приділяли увагу даній проблематиці мінімізують можливості акцентації на новизні та внеску в історію і практику в аналізованому дослідженні. І все ж соціальна, духовно-моральна і освітня палітра тривалого розвою в регіонах України дозволили - дисертантці з'ясувати особливості саме педагогічної діяльності протестантських громад.

В цілому виконане дослідження свідчить про самостійність пошуку авторки при розкритті досить складної проблеми.

Зміст дисертаційного дослідження розкрито в публікаціях, що викладені у наукових фахових виданнях та матеріалах науково-практичних конференцій.

Позитивно оцінюючи представлене дисертаційне дослідження Оксани Василівни, вважаємо за доцільне висловити окремі рекомендації і побажання:

- Слушно зауважити, що хронологічні межі дослідження охоплюють період сер. XIX ст.. - 30-ті рр.. XX ст., проте дисертантка виходить за межі досліджуваного періоду, не завжди чітко з'ясовуючи особливість розгляду.
- На нашу думку, доцільніше було б погляди М.Грушевського про протестантизм, як духовну ідею соціальних, національно-освітніх зрушень детальніше розкрити в розділі 2§1., де йдеться про оцінки явища представниками XIX ст., а не у розділі 1 §3.

- Ознайомлення зі змістом дослідження, висновками, ускладнюються через недостатнє опрацювання окремих аспектів. Зокрема, має місце в роботі неодноразове звертання авторки до викладу того, що можна було б обмежити історіографією.

Водночас, згадані зауваження, які мають побажально-рекомендаційний характер, не знижують загального наукового рівня виконаного дослідження, яке характеризується науковою новизною і практичною значущістю.

Дисертаційне дослідження «Педагогічна діяльність протестантських громад у контексті освітньо-виховних процесів в Україні (середина XIX - 30-ті р.р. XX ст..)» виконане відповідно до вимог нормативних документів, зокрема, п.10, п.12 та п.13 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року №567, які висуваються до кандидатських дисертацій, а його авторка Вознюк Оксана Василівна заслуговує присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.01 - загальна педагогіка та історія педагогіки.

Офіційний опонент

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри загальної педагогіки і психології,

Дубенського коледжу

Рівненського державного

гуманітарного університету

В.В.Омельчук
фізическа ресвергенція *секретарь*

